Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 338. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ 19-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 338. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, DECEMBER 19, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНҐАВЕР І М'АРТУР НА РОЗМОВІ В СПРАВІ МИРУ

Ню Йорк. — Вибраний президент Двайт Д. Айзенгавер і ген. Доґлес МекАртур зустрінулися на спільній розмові в домі майбутнього секретаря стейту Джана Фостера Доллеса, а вийшовши з нарад, що тривали дві і чверть години, заявили репортерам, що вони говорили про „мир в Кореї і загально в цілому світі". Перший вийшов з дому при 72 Іст 91 вул. МекАртур, одначе перший промовив Айзенгавер такими словами: „Я щойно був на зустрічі з двома старими й дуже добрими друзями, а це з моїм давнім головним командувачем і призначеним мною секретарем стейту. Це була дуже гарна розмова над загальним миром — не тільки в Кореї, але теж зі спеціяльною увагою на світовий мир". Айзенгавера голос звучав зворушено, коли він, звернувшися до МекАртура, заговорив: „Ось мій давній командувач. Надіюся, що він скаже своє слово". Після того 72-річний ген. МекАртур сказав таке:

„Я мав дуже милу зустріч з вибраним президентом. Я не бачив його майже шість років. Це було відновлення давньої дружби і колишнього товариського пожиття на протязі 35 років. Предметом розмови був мир в Кореї і загалом у світі". Коли обидва генерали мали всісти до своїх авт, репортери запитували їх, чи заплановано ще дальшу зустріч. На це відповів Айзенгавер: „Але ж певно, що не треба буде ще шість років ждати, заки ми зустрінемося. Це певне, що ми побачимо один одного ще раз". Після того Доґлес відвідав Айзенгавера в його квартирі в готелі -Коммодор. Секретар вибраного президента, Джеймс Гаґерті заявив, що не буде більше жадної оповістки про зустріч обидвох генералів. Про гостину довідалися репортери стільки, що обід відбувся в залі на першому поверсі помешкання Доллеса, а розмова продовжалася в бібліотеці коло коминка з вогнем на вищому поверсі. Айзенгавер ще оповістив, що він плянує зустріч з провідником Палати Репрезентантів і окремо з провідними сенаторами, заки Конгрес з'їдеться 3 січня. Він теж оголосив нові призначення, а саме: Самюел Ваґнер Андерсон буде асистентом секретаря для міжнародних справ; Роберт Блейн Моррей підсекретар для транспортації. Вони обидва будуть працювати під новим секретарем торгівлі Сінклером Вікс.

Доллес знав про Алджера Гісса як про „попутника"

Вашингтон.—А. Колберґ нюйоркський купець імпортованими товарами, сказав перед спеціяльною підкомісією Палати Репрезентантів, що призначений Айзенгавером на становище секретаря стейту Джан Фостер Доллес, знав, що Алджер Гісс був комуністичним попутником у часі, коли він рекомендував Гісса на голову Мирової Фундації Карнеґі в 1946 р. Колберґ посвідчив, що Доллес самий говорив свідкові про це 3 січня 1947 р. Колберґ був видавцем журналу „Плейн Ток" в 1946 р. і чув, що Гісса вибрали головою Фундації Карнеґі. Коли до нього дійшли вісті про заяву Вітакера Чемберса, що Гісс був комуніст, Колберґ попередив про це Доллеса, як члена ради завідателів цього фонду, одначе Доллес відповів, що він уже чув, що Гісс це комуністичний попутник, одначе не має певних інформацій про це.

Порушникові законів грозить депортація

Ню Йорк. — Йосеф Профачі, Бруклинський імпортер оливи стає перед судом, який правдоподібно присудить його до депортації, як небажаного в країні порушника законів. Це може бути доконане тому, що виявлено, що Профачі прибув з Сицилії в 1921 році нелегально до ЗДА, де був натуралізований в 1927 році. За час свого довголітнього перебування в ЗДА, Профачі нав'язав тісний контакт з підземним світом і відігравав у ньому визначну ролю. За цей час поліція різних міст назбирала проти нього багато обтяжаючого матеріялу, особливо щодо нечесного провадження торгівлі, поскільки він доливав до оливи безвартісні складники. У 1928 році, під час наскоку поліції на збори злочинного світу в одному з клівлендських готелів, коли у присутніх відібрано 13 пістолів, Профачі був заарештований.

БОРОТЬБА ВАТАГ ЗА КОНТРОЛЮ ПРИЧАЛУ АРМІЇ

Ватаги прибережних робітників не тільки ведуть боротьбу за контролю юнійних відділів для своєї користи, але і за контролю над причалами, з яких вони можуть мати спеціяльні хабарі, як це виявилося під час дальших допитів, ведених Стейтовою Карною Комісією, що прослідкує відносини на „водному фронті", тобто в причалах над рікою Гудсоном в містах Ню Йорк, Джерзі Ситі й Гобокен. Верховоди підпольного злочину зосередили були свою увагу на здобуття контролі над причалом Клармонт Термінал, який винарендувала армія в Джерзі Ситі. Боротьба йшла так завзято, що одна ватага виконала бомбовий замах на бюро відділу 1247 юнії прибережних робітників у Джерзі Ситі в 1951 р., а друга ватага намагалася підкупити детективів поліції з Джерзі Ситі ціною $108,000, щоб вони про це мовчали. Власник гостинниці з Гобокен, Джан А. Мюллер, признав, що він був свідком згаданого вибуху, під час якого покалічено п'ятьох урядовців юнії. Він навіть пізнав чоловіка, що втікав з місії, що вони такого доносу не Джозефа Вікофа і доніс це поліції в Джерзі Ситі. Три детективи з поліції заявили під присягою під час допитів комісії, що вони такого доносу дістали. Коли в комісії переслухувано свідків у справі зустрічі підпільного верховода Антоні Стролло з посадником міста Джерзі Ситі, Джана В. Кенні, то Стролло, закликаний на ствердження цього, відмовився скласти своє свідчення. Слідча судейська лава прочитала йому наперед місця з слідчого протоколу, в яких сказано, що Кенні самий признався, що він зустрічав Стролло, хоч два дні перед тим Кенні заперечив це під час переслухання комісії. Кенні, поправляючи своє свідчення, щоб вимнути обвинувачення в кривоприсязі, подав теж причини, чому він зустрічав Стролло. Він пояснив цю зустріч такою необхідністю, якою колись президент Рузвелт вважав зустріч зо Сталіном. Комісія переслухувала теж колишнього професора філософії виховання з Колумбійського університету, К. Дон Модіка, для виснення деяких справ ґанґстерів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ „МИКОЛАЙ" В СЛУЖБІ

Американський „Миколай" — „Санта Клос" — відмінний від українського не тільки своїм виглядом, але й багатством. Вже два-три тижні перед Різдвом він цілком опановує американське життя й за величезні мільйони долярів закуповує найрізноманітніші подарунки під ялинку. Сьогодні його можна побачити живого і мальованого на вулицях, в крамницях, на величезних світляних реклямах, і завжди обвантаженого подарунками. Навіть на морю на величезній американській авіоматці — як це показує ця світлина — Санта Клос скеровує літак до висадки на чердаку, очікуючи на літунів з мішом подарунків.

Предложення давати Европі лише військову допомогу, припинивши інші дари

Вашингтон. — Президент Труман отримав від урядової промислової групи, що її очолює секретар торгівлі, Ш. Соєр подрібно обґрунтоване предложення щодо дальшого роздавання допомоги Европі. За думкою авторів звернення, поміч, яку досі Америка щедро роздавала для Европи, повинна бути припинена. Звичайно, це не торкається військової допомоги, яка й надалі повинна тривати. Одночасно з припиненням допомоги, треба, згідно з предложенням, розв'язати урядові аґенції, що існують для розділювання допомоги ЗДА для Західньої Европи. Безконечне отримування дарів і відчування економічної залежности від інших країн, підриває довір'я европейських країн у власні сили й витворює неприємні відношення між тим хто отримує і тим хто дає. Зміцнення Европи залежить в дійсності не від дарів з Америки, а від розбудови власної господарки, зокрема індустрії, твердять автори звернення, які відбули подорож по десятьох країнах Західньої Европи і, на підставі своїх спостережень, виступили з проєктом припинення дарів. Отримуючи дальшу військову поміч і виконуючи величезні замовлення зброї в своїх фабриках, Західна Европа повинна бути далі в стані стати на власні ноги і в озброюванні себе. Для піднесення економічних спроможностей того континенту, ЗДА повинні змінити митні приписи й всіляко сприяти оживленню міжнародної торгівлі. У цій площині велике завдання матимуть приватні підприємці, що переймуть багато справ, що їх досі мусіла пильнувати держава. Необхідне посередництво економічних установ міжнародного значення, як Міжнародний Банк, Міжнародний Монетний Фонд, Експортно-Імпортовий Банк тощо. Проте автори предложення не прихиляються до думки багатьох економістів про потребу вкладання приватного капіталу у европейські справи. Европа має досить сили, при сприятливій міжнародній ситуації, продовжувати своє економічне розростання і будувати свою оборонну могутність, для чого потребує лише згагіднення торговельних приписів ЗДА.

Правники вшановують Трумана за його іміґраційну політику

Вашингтон. — През. Труман заявив, що високе становище, яке він займає, зовсім не викликало в нього „почуття комплексу вищости" й тому йому легко перебувати з людьми. Цю замітку висловив він з нагоди церемонії, влаштованої в садку Білого Дому Адвокатським Товариством Іміґрації й Національностей, яке вручило йому признання від товариства за 1952 р. за його людяну іміґраційну політику. Товариство вказало на „глибокий змисл оцінки проблеми іміґрації Трумана; його прямолінійність у вирішуванні цих проблем і його позитивне посунення для облегчення небезпеки для людини без уваги на її расу, походження та релігію". Президент признав, що він надіявся такого признання. Він особливо доцінює його тому, що „після 20 січня я буду вже поза урядом і такі справи не приходитимуть під мою увагу так часто".

Комунізм у Чіле стає поважною загрозою

Сантяґо де Чіле. — Лудвел Денні, кореспондент синдикату Скріпс-Гаверд, спостерігає, що комунізм в південноамериканській республіці Чіле становить поважну небезпеку для тієї країни. Небезпека тут тим більша, що Сталін може легко осягнути свою ціль. Некомуністичний уряд, ворожо наставлений до Злучених Держав, може зробити Сталінові кращу прислугу ніж неодин совєтський сателіт, бо такий уряд був би тепер більш постійним в Чіле і він веде свою „холодну війну". З уваги на такий стан, червоні попутники Сталіна в Чіле плянують повторити успіх з Ґватемалі при допомозі своєї нової техніки в цілій Латинській Америці. Цей успіх полягає на большевицькім просяканні націоналістично - фашистівських урядів, які здобули контролю в деяких південно - американських республіках. Ця контроля має познаку комуністично - пероністичного союзу. Очевидно, що пероністам здається, що то вони використовують комуністів для своїх цілей, хоч кожний знає, що справа мається якраз навпаки. Націоналісти не мають такої справної організації як комуністи і тому при спілці крайніх елементів комуністи завжди беруть верх. Саме тепер подібна ситуація запанувала в Чіле, де завдяки інфляції й реакції комуністи використують невдовілля мас на свій лад і плянують при нагоді узурпацію влади.

АВСТРІЯ ЗАКЛИКАЄ О.Н. ДО ІНТЕРВЕНЦІЇ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Австрійський уряд звернувся вчора безпосередньо до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, закликаючи її до інтервенції, щоб „чотири великі" — Америка, Британія, Франція і Совєтський Союз — приспішили справу мирового договору з Австрією та закінчили окупацію, що триває вже вісім років. Першим представником Австрії, що промовляв на форумі Об'єднаних Націй, хоч Австрія не є їх членом, був австрійський міністер закордонних справ д-р Карль Грубер. Він промовляв в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї, в якому заступлені всі члени Об'єднаних Націй. Д-р Грубер обвинувачував Совєтський Союз, що це він тенденційно не допускає до підписання мирового договору та привернення нормального стану в Австрії. Політичний Комітет віддав австрійському представникові слово, маючи на своїм порядку нарад резолюцію, яка закликає чотири великодержави до відновлення і завершення договору з Австрією. Але заки ще д-р Грубер прийшов до слова, совєтський представник А. Громико заявив, що Совєтський Союз не признає права Об'єднаних Націй вмішуватись в справу договору з Австрією, що він не візьме участи в тих нарадах і не буде вважатися зобов'язаним будь-якою постановою Об'єднаних Націй в тій справі.

ЗДА знову домагаються від СССР відшкодування за захоплений літак

Вашингтон. — Майже одночасно з повторними домаганнями до Совєтів дати відшкодування за збитий над обширом північної Японії американський літак, що Москва явно легковажить, ЗДА ще раз звернулись до Кремлю про повернення або відшкодування за літак, що його Совєти захопили більше як рік тому над мадярською територією. Попередня нота в справі цього літака, що була вислана Москві 10 грудня, була наступного дня повернена, як невідповідно заадресована, бо її, як твердить совєтське міністерство закордонних справ, належить надіслати мадярському урядові. Нота ця була вислана в двох примірниках до совєтського і мадярського урядів, поскільки два ці уряди, за думкою ЗДА відповідальні за затримання неозброєного літака, який, заблудивши в дорозі до Београду, опинився над мадярською територією, де його совєтські військові літаки змусили приземлитися. Нова нота ЗДА з справі захопленого літака була вручена А. Малікові американським посольством в Москві. У ноті ще раз повторюються всі арґументи ЗДА та вимагається полагодження цієї справи.

Два голляндські міста голосують за федерацією Европи

Делфт, Голляндія. — Населення двох голляндських міст Делфту та Болсварду голосували великою більшістю за тим, щоб зорганізувати федерацію Европи. В Делфті 75% із 39,000 населення віддали свої голоси, а з тих голосів аж 93% голосували в користь об'єднання Европи. В місті Болсварді, що має 4,000 населення, голосували 88% управнених до голосування, а з них аж 97% заявилися за федерацією. Міністер М. А. Люнс був присутній на голосуванні в Делфті, і він заявив, що вислід голосування буде вказівкою для голляндського уряду, щоб підтримувати думку населення. Вислід цього голосування порівнюють із подібним вислідом у двох західно-німецьких містах, де велика більшість голосів була за об'єднанням Европи (80% і 96% відданих голосів). Люди голосували з великим захватом, і виборці ждали під міськими управами на вислід голосування. Проти федерації голосували комуністи і нечисленна група Кальвіністів, яка твердить, що теперішні кордони виникли з волі Бога. — Виборці голосували в нормальних виборчих льокалях, а до рухомих урн збирали голоси від хворих по домах та шпиталях.

ОН домагаються звороту грецьких дітей

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея ОН прийняла більшістю 46 голосів до 5 резолюцію, в якій домагається звороту тих грецьких дітей, які грецькі комуністи захопили були під час громадянської війни та вивезли до сателітських країн. Досі тільки Югославія повернула 538 грецьких хлопців, коли Тіто зірвав із Совєтами. Червоний Хрест дістав 12,661 просьбу від грецьких батьків, яким комуністи захопили дітей та вивезли з Греції. Резолюція засуджує поведінку тих сателітських країн, що не хочуть повернути дітей їхнім батькам.

ЗУАДКОМІТЕТ ПРИГАДУЄ ОБОВ'ЯЗОК ЗГОЛОШУВАННЯ ІМІҐРАНТІВ

Филаделфія. — З канцелярії Злученого Українського Американського Допомогового Комітету пригадують всім новоприбулим обов'язок піврічного зголошення своїх адрес до Вашинґтону. Кожний новоприбулий зобов'язаний до чотирьох зголошень в піврічних відступах часу впродовж двох років від дня прибуття до Америки. Теперішній речинець зголошення обмежений до 1-го січня 1953 року і до того часу треба виповнити окремі зголошеневі формулярі та відіслати їх на адресу: Statistical Section, — Immigration and Naturalization Service, Washington 25, D. C. — Формулярі можна дістати у відділах ЗУАДКомітету на місцях, або в головній канцелярії у Филаделфії. — Крім цього пригадується всім новоприбулим і давнім поселенцям, які не є громадянами ЗДА, що вони теж мають обов'язок зголошення на поштовому уряді в часі від 1-го до 10-го січня 1953. В усіх поштових урядах видаватимуть в тому часі окремі формулярі для зголошення чужинців; ці формулярі треба виповнити та передати урядникові на пошті. Підкреслюється, — що це зголошення обов'язує кожного не-громадянина, без уваги на те коли й звідки він приїхав до Америки. Генеральний прокуратор ЗДА Дж. П. МекҐранері видав з днем 15-го грудня розпорядок, на підставі якого всі чужинці в цій країні повинні повідомити уряд про свої адреси, бо того вимагає закон МекКарена, який входить в силу з днем 24-го грудня. Крім такого одноразового зголошення, цей закон вимагає, щоб кожний чужинець інформував уряд кожночасно про кожну зміну своєї адреси. Ті чужинці, які тимчасово перебувають в Америці, повинні зголошувати урядові свої адреси з кінцем кожного кварталу, отже кожного тримісячного періоду часу. Але ці тримісячні зголошення відносяться виключно до тих осіб, що приїхали до Америки на тимчасовий, а не на постійний побут, і так мають зазначено в їхніх документах.

НАТО ІНТЕРЕСУЄТЬСЯ ОБОРОНОЮ АЗІЇ

РАДА АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ ВПЕРШЕ ФОРМАЛЬНО ЗВ'ЯЗУЄ ЕВРОПЕЙСЬКУ ОБОРОНУ З АЗІЙСЬКОЮ

Париж. — Рада Північно-Атлантійського Пакту вчора вперше прийняла формально французьку тезу, що війна в Індо-Китаю є справою спільної безпеки та що французькі зусилля для припинення комуністичної аґресії в Індо-Китаю заслуговують на постійну підтримку з боку союзників Франції з Атлантійського Пакту. Тим самим Північно-Атлантійська Рада — практично потвердила концепцію „ґльобальної боротьби" і потребу „ґльобальної стартегії", яку видвигнув ген. Двайт Айзенгавер після свого повороту з відвідин в Кореї. Ця концепція, як і теперішнє рішення Північно-Атлантійської Ради можуть становити започаткування нового періоду в оборонній політиці західного світу. В іншій резолюції Північно-Атлантійська Рада підкреслила важливість „швидкої" ратифікації договору про европейську оборонну спільноту, на підставі якого мають бути сформовані західно-німецькі військові частини та включені в европейську армію під спільним командуванням ген. Метью Риджвея. Рада ствердила, що німецьку активну участь в европейській обороні вона вважає найбільш суттєвим поширенням та скріпленням тої оборони. Керівники закордонної політики З'єдинених Держав, Великобританії і Франції — державний секретар Ачесон та міністри закордонних справ Іден і Шуман зі свого боку прилучилися до запевнення політики „партнерства" Західної Німеччини з демократичним світом. В повідомленнях з нарад НАТО — стверджується, що ці політичні принципи схвалено дещо легше, ніж опісля можна було розділити кошти дальшої спільної оборонної підготовки. Дебати на цю тему були головно між представниками Франції і Британії. У висліді рішено зменшити дещо вимагані ген. Риджвеєм фонди на оборону, приблизно 40 відсотків яких покриватиме Америка, а решту всі інші країни.

Европа відстає в озброєнні в порівнянні з Совєтами

Париж. — Під час нарад представників держав із Північно Атлантійського Оборонного Пакту військові кола твердять, що европейські держави не сміють сповільнювати темпа озброєння своїх країн, бо вже тепер західні держави дуже відстають в озброєнні, коли їхню військову силу порівнювати з арміями Совєтів та їхніх сателітів. Під час попередніх нарад НАТО в Лісбоні вирішено, що Европа в 1954 році мала б мати 96 дивізій та 9,000 літунських машин. В дійсності проти великої совєтської сили, що сконцентрована в Східній Німеччині та Польщі, стоять тільки кілька американських дивізій у Німеччині, а інші держави покищо не мають багато військових сил, що були б боєздатні в випадку наглої потреби, яка може виникнути кожної хвилини, коли Совєти будуть готові до нападу. Совєти зґромадили велику масу пального та зброї в Східній Німеччині, і це зможе вможливити їм швидшу концентрацію та мобілізацію, ніж про це думала англійська розвідка, яка твердила, що повільність совєтської підготовки дасть час Заходові змобілізувати резервові дивізії та довезти зброю і амуніцію. Велику трудність Західним союзникам справляє ще й різнородність зброї та військового виряду, а на стандартизацію треба довгого часу.

Франція хоче усунути володарів Марокко і Тунісу

Танжер. — Тепер тільки самі володарі Марокко та Тунісу противляться французьким вимогам не допустити до автономії в їхніх країнах, бо французи заарештували всіх провідників націоналістичних партій у тих своїх протекторатах. Резолюція ОН з доманганням, щоб Франція і Туніс розпочали безпосередні переговори в справі нової автономії для Тунісу не має більшого значення, бо Франція бойкотує ОН. Подібна резолюція в справі Марокко перепала в Об'єднаних Націях. — Політичні спостерігачі гадають, що ці володарі не згодяться на французькі вимоги, щоб 180,000 французів у Тунісі і 35,000 в Марокко мали такі самі права, як кілька разів численіше місцеве населення. Коли так станеться, то після усунення цих володарів вони будуть „мучениками" в очах арабського населення, і відносини в Тунісі і Марокко ще більше будуть напружені. 73-річний бей Тунісу Мохаммед ель Амін баша, і 42-річний султан Марокко Сіді Мохаммед Вен Юссеф не піддаються французьким вимогам, хоч тепер не мають підтримки заарештованих націоналістичних провідників. З того користають комуністи, які стараються впливати на місцеве населення, та змагають до комуністичного перевороту в цих двох країнах. Французи хочуть увесь національний рух арабів звести до комуністичних впливів, але невтральні спостерігачі твердять, що це не відповідає дійсности.

ТІТО ЗІРВАВ ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ВАТИКАНОМ

Беоґрад, Югославія. — Уряд прем'єра Тіта рішив вчора зірвати дипломатичні взаємини з Ватиканом, обвинувачуючи Апостольську Столицю в тому, що вона відмовляється наладнати конфлікт між церквою і державою в Югославії та шкодить Югославії в міжнародній політиці. В доказ тих своїх обвинувачень проти Ватикану югославський уряд наводить найменування кардиналом архиєпископа Степінаца, який був засуджений в 1946 році комуно-югославським судом на 16 років ув'язнення за „воєнні злочини" і звільнений минулого року під натиском публічної опінії Заходу та цілої низки дипломатичних інтервенцій. Крім того, Югославія обвинувачує Ватикан в постійній кампанії для погіршення міжнародного становища Югославії. Повідомлення про зірвання дипломатичних зв'язків передав представник югославського міністерства закордонних справ ватиканському представникові в Беоґраді. В ноті сказано, що зірвання цих дипломатичних взаємин не матиме жадного впливу на респектування югославським урядом свободи віровизнання та релігійної активности в рямках конституції країни. З Ватикану ще не має офіціяльних коментарів до цеї справи. Американська преса, зокрема Н. Й. Таймс, засуджує поведінку Тіта, називаючи її провокативною, та перестерігаючи західний світ перед небезпекою „попекти собі пальці" у взаєминах з режимом Тіта, який — „все ще є комуністичний і тоталітарний".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSFY CITY 3, N. J.

АФРИКАНСЬКИЙ ВУЛКАН

Надійшов кінець усяким колоніяльним загарбанням і протекторатам і то навіть у такому випадку, коли вони прибирають модерний вигляд. „Непоборимі націоналістичні тенденції", як пише Ню Йорк Таймс, заважили також і на останніх подіях в Африці, де прийшло до гострого конфлікту між Францією та ісламським світом. Всюди ,в Азії, чи Африці, піднімаються підлеглі народи і хочуть самі собою рядити, не зважаючи на те, що їм европейські протектори раз-у-раз повторяють, що вони ще неспосібні до самоуправи, чи повної державної незалежности.

З цього, що знаємо про французькі колонії в Африці, можна об'єктивно твердити, що Франція вложила в ці колонії великі капітали і підняла їх економічно, з чого скористало багато і тубильче населення. В тих колоніях живе багато французів, для яких ця земля вже є справжньою батьківщиною. Та в теперішній добі розквіту націоналістичних рухів усього цього замало, коли нема ще повного задоволення природних бажань автохтонного населення, що хоче бути самостійним. Це, як нагадує арабська пропаґанда, повинні добре розуміти американці, що самі змагали до самостійности і не захотіли бути колонією навіть такої країни, звідки вийшов їх рід. Тому саме дуже трудне положення Злучених Держав, коли їм доводиться забирати голос в Об'єднаних Націях в справі арабських розрухів в Тунісі, Марокко та Альжирі. З одного боку стоїть Франція, на яку ЗДА завжди покладала найбільші надії в боротьбі з протидемократичними струями в Европі та з якою в'яжуть їх традиційні добрі й сердечні відносини, а з другого боку арабський світ, який покликається у своїх націоналістичних змаганнях на те все, що зродило Деклярацію Незалежности ЗДА. До того араби приписують самій Америці ще й повстання Держави Ізраїля проти їх волі й винують їх за трагедію з арабськими втікачами з Палестини.

Ситуація в Північній Африці загострилась, як згинув з скритовбивчої руки Фаргат Гачед, робітничий провідник, про юнійну діяльність якого подав дуже гарні вісті представник Американської Федерації Праці. Арабські націоналісти приписують цей злочин французам, а французи арабським націоналістам, хоч найправдоподібніше, що Гачед згинув з комуністичних рук, бож Москва хотіла б загострити конфлікт і довести до революції в усіх французьких колоніях в Африці. Французький генерал, Жан де Готеклок, віддав цьому вбитому робітничому провідникові найвищу пошану за його любов до своєї країни і гостро осудив вбивство, а французька фльота помогла поховати його з почестями. Значить, важко припускати, щоб цей злочин могла поповнити „Червона Рука", себто французька тайна організація.

Як би не було, терор існує далі. В Об'єднаних Націях провалилася арабська резолюція щодо переслухання в справі подій в Тунісі та Марокко. Проти неї голосували, між іншим, Британія та Франція, а Злучені Держави теж, але тільки тому, щоб не йти проти Франції. Це використав знаменито Кремль для своєї протиамериканської пропаґанди. Наслідки цього такі, що тепер від імені найвпливовішої в ісламськім світі установи, себто Аль Азгар Університету в Каїро, вийшов заклик до цілого мусулманського світу, щоб бойкотувати Францію економічно, політично й культурно. До цеї „святої війни" прилучився єгипетський прем'єр Наґіб з подібною відозвою до арабських держав. Усім тим рухом керує „Арабська Ліґа", що довгий час вела широку пропаґанду в Злучених Державах, поборюючи головно акцію в справі творення Держави Ізраїля.

В тім, що діється в Африці, є багато вини Франції, яка довго не хотіла рахуватись з націоналістичними арабськими рухами, як теж не допускала до того, щоб справа її конфлікту в Африці була переслухана в О.Н. з допущенням представників тих, що проти неї бунтуються. Силою вона своїх колоній в Африці не вдержить; опір її не врятує, а тільки поможе Москві поширити свої впливи ще й на Північну Африку.

ЧЕРВОНІ ФАНАТИКИ

Аліянтське командування табору полонених комуністів на острові Понґам біля південного побережжя Кореї подало подробиці недільного бунту 3.600 комуністичних фанатиків, головно з-поміж цивільних інтернованих. У висліді того бунту, як відомо, було 84 комуністів вбитих і 118 поранених. В повідомленні сказано: „розпачливий фанатизм інтернованих цивільних корейських комуністів, який одушевив полонених співати їхні комуністичні пісні під час того, як стріли сальва за сальвою летіли на їхні ряди, робиться відповідальним за недільний бунт . . ." А командант табору, полковник Г. П. Міллер, від себе заявив: „Я ще ніколи не бачив нічого подібного до того дикого стану, в якому були ці полонені. Їхні очі блищали та здавалося, що вони вилазили з їхніх голов. Коли один з них падав під вогнем кулеметів та малої зброї, інші підносили його на ноги і він продовжував співати комуністичні пісні. Опісля вони дальше співали, лежачи поранені на землі. Деякі з них співали ще й кілька годин пізніше, як уже лежали на операційних столах в лікарні".

Над того роду явищем не можна перейти до порядку. Бо ці комуністичні фанатики в одному таборі полонених в Кореї напевно не припадкові і не одинокі, з якими західний світ має до діла сьогодні і ще більше може мати до діла завтра.

Фанатизм — це „пристрасне, сліпе захоплення якоюсь ідеєю чи думкою, що заради неї людина готова піти на самопожертву, і водночас нетерпимість до чужої думки; релігійний фанатизм — це сліпе захоплення якоюсь релігійною вірою, що доходить до несамовитости та до диких ексцесів проти інших" — сказано в енциклопедії. Властне те „сліпе, пристрасне захоплення" аж до самопожертви і ту „несамовитість релігійного фанатизму" можна добачити в поведінці червоних полонених. Що більше, розпалювання того несамовитого фанатизму серед хочби й невеликої горстки людей є чи не головною таємницею приходу до влади та хвилевого вдержання при ній таких звироднілих і диковинних скрайніх систем, як комунізм чи націзм. Вже багато істориків і аналітиків суспільного розвитку прийшли до переконання, що того роду системи, як комунізм, належать насамперед до патологічних явищ, якими повинні займатись не історики, тільки психіятри. Бо як інакше можна вияснити комунізм, як тільки своєрідне суспільне божевілля? Вся історія большевизму, це історія злочинного божевілля, з найбільш диковинними експериментами, на які здібний тільки божевільний маніяк. Це не припадок, що комунізм прийшов до влади в Росії, відомій не від сьогодні із своїх містичних нахилів. Опісля він теж далеко легше почав прийматися серед інших східно-азійських народів, теж далеко більше схильних до містицизму та фанатизму.

З досвіду другої світової війни відомо, що між тими народами, які вже зазнали комунізму на власній шкурі, трапляється далеко менше комуністичних фанатиків ніж між тими, які знають тільки комуністичну „ідею", але не мають досвіду в комуністичній практиці. Це дуже нагадує відому таку подію: кількадесять подорожних в одному потягу, якому довелось переїхати через полум'я нагло запаленого лісу, збожеволіло; лікарі вирішили, що їх можна привернути до нормального, здорового стану тільки в той спосіб, щоб перевезти їх ще раз через горіючий ліс. Їх перевезено і справді, всі божевільні видужали, тільки лікарі, які їм в цій подорожі асистували, самі побожеволіли. Аналогічне діється, здається, і з таким божевіллям, як комунізм. Багато з тих, які початково були збожеволілими комуністичними фанатиками, видужали, перейшовши через нищівне полум'я большевицької практики. Натомість недугою того комуністичного божевілля заражуються часто ті, що тої недуги ще не збагнули та не мають належної відпорної сили.

Один із знавців комунізму ствердив, що теоретичний комунізм в більшості випадків можна вибити людині з голови тільки комуністичною практикою, себто зняти його разом з головою. Приклад сліпого комуністичного фанатизму збунтованих полонених в Кореї тільки потверджував би цю тезу. Але з того можна зробити ще й інший практичний висновок. Людство не може і не сміє допустити до того, щоб комуністичне божевілля опанувало ввесь світ, бо тоді цей світ і скінчився б. З другого боку, проти комунізму, як заразливої хвороби божевілля, не вистачать жадні „санітарні кордони", ані жадна „політика здержування". Не можна бо знищити пошесті, не знищивши гнізда і джерела її бацилів та їх розсадників, якими в цьому випадку є Москва і Кремль. Така операція може бути болюча і коштовна, але вона єдина може врятувати людство, якщо буде переведена своєчасно.

Д-р Степан Баран

ВІТТОРІО ЕМАНУЕЛЄ ОРЛЯНДО

Італійсько-українські взаємини мають за собою тисячолітню історію і Італія — чи радше до часу об'єднання Італії 1870 року — її поодинокі самостійні державні організми, як Венеція, Ґенуя, і, передовсім, Ватикан, вже від раннього середньовіччя живо цікавилася подіями на Україні і мали чималий вплив на її культурний розвиток. Це зацікавлення у деяких політичних колах Італії українськими справами і симпатії до України є слідні й нині відносно куди більше як в інших західньо-европейських країнах. В Італії маємо і сьогодні цілий ряд визначних політиків, громадських діячів, публіцистів і вчених, що інтересуються українською проблематикою і передбачують розвій широких взаємин між Італією і Україною у випадку, коли Україна перестане бути кремлівською колонією і здобуде повну державну суверенність. У недавній світовій війні десятки тисяч італійців у військових одностроях в італійських дивізіях на протибольшевицькому фронті побували довший час на Україні та мали змогу ближче пізнати її населення, до якого ставилися вони доброзичливо. Треба тут сказати, що ця ближча зустріч італійських старшин і вояків з українським населенням у часі воєнної завірюхи і руїни залишила у нього добрі спогади про чорнявих італійців, а через те і симпатії до італійського народу. Італійці в часі німецької окупації України були живою антитезою до поступовання німців на Україні — італійське поступовання було людяне і вирозуміле, німецьке — нещадне і жорстоке.

У найновішій історії два італійські державні мужі у своїй практичній діяльності зустрілися з українською проблемою — Альчіде Де Ґаспері, теперішній прем'єр італійського уряду і провідник італійської християнсько-демократичної партії, і старший від нього на більше як двадцять років, Вітторіо Орляндо, колишній керівник італійського уряду і член Великої Чвірки у Мировій Конференції в Парижі. Вона після першої світової війни креслила кордони европейських держав, між ними головно, нових, що їх до 1914 р. не знала европейська політична картографія.

Де Ґаспері з українським питанням запізнався практично ще до першої світової війни на терені багатонаціональної Австрії, до якої належали і деякі області, заселені італійцями, зокрема Південний Тироль — Трентіно. При виборах до австрійської палати послів 1911 р. здобув посольський мандат теж і Де Ґаспері і увійшов у склад австрійського парляменту, як один з його наймолодших членів. Національне питання у внутрішній політиці австрійського цісарства грало дуже визначну ролю, передовсім вимога основання нових ненімецьких високих шкіл. Домагалися заснування власних університетів у першу чергу українці у Львові, а далі італійці в Трієсті, словінці в Любляні і чехи — попри існуючий чеський університет у Празі — заснування другого чеського університету в Брні на Моравії. Найголоснішою в Австрії була вимога українських послів, яка нераз відбивалася широким відгомоном далеко поза границями Австрії. До цього причинилися і виступи українських послів на терені австрійського парляменту і галицького сойму та демонстрації і заворушення, нераз і криваві, у львівському університеті. Остаточно на початку 1914 р. при нагоді схвалювання новелізації галицької крайової конституції і нової виборчої ординації до галицького крайового сойму польська сторона згодилася на заснування окремого державного університету в Галичині з українською мовою навчання і ця справа мала прийти незабаром до реалізації. Протест — демарш проти заснування українського державного університету у Галичині зголосив у міністерстві закордонних справ у Відні у червні 1914 р. тодішній російський амбасадор у Відні з погрозою, що заснування австрійським урядом українського університету Росія уважатиме за casus belli — причину до війни. Вибух світової війни і розвал старої Австрії перекреслили згаданий вище український університетський плян.

Італійці не одержали італійського університету в Трієсті, але тільки італійський правничий факультет при німецькому університеті в Інсбруці. Не виконано і університетських вимог словінців і чехів. В Інсбруці приходило теж до демонстрацій та заворушень, але далеко не у таких розмірах, як у Львові. Відносини між Українською Парляментарною Репрезентацією під проводом д-ра Костя Левицького і італійськими послами у Відні були дуже дружні, а до ближчих приятелів українців на терені парляменту належав і посол Де Ґаспері. Звідси і його перша знайомість з українською справою.

Вітторіо Емануелє Орляндо, що помер у Римі 1 грудня 1952 року на 92 році життя, з українським питанням зустрінувся в зовсім відмінних обставинах, як Де Ґаспері. Орляндо, як італійський прем'єр-міністер і голова італійської мирової делеґації, належав, поруч Жоржа Клемансо, Давида Ллойда Джорджа і Вудро Вилсона, до Великої Чвірки, що мала впорядкувати повоєнний світ, передусім, у Середній і Східній Европі. Орляндо набагато років пережив згаданих трьох рішальних свого часу керівників світової політики і на власні очі побачив, що чимало не так склалося, як плянувала й вирішила Велика Чвірка у версальському палаці та що нелегка річ творити далекосяглу історію за зеленим конференційним столом.

В. Е. Орляндо народився 1860 року в Палермо, на Сицилії. В цьому місті він закінчив гімназію і правничий факультет і тамошньому університеті. Він присвятився студіям устроєвого й адміністративного права й згодом став професором тих предметів на університеті в Римі. Як професор права він є автором „Підручника устроєвого права", з якого десятки років користались студенти-правники італійських університетів. При виборах до італійського парляменту 1897 року він здобув мандат у рідному місті Палермо й уже 1903 р. увійшов до складу італійського кабінету, як міністер освіти (1903-1905) в кабінеті Джіовані Джіолітті. В його ж кабінеті він був опісля міністром юстиції (1907-1910), а далі міністром внутрішніх справ — у кабінеті Антоніо Салляндри (1914-1917 рр.). В критичні для Італії хвилини після великої воєнної поразки під Капоретто в жовтні 1917 року Орляндо став на чолі італійського уряду і, як такий, став головою італійської Мирової Делеґації по капітуляції Німеччини восени 1918 року. Тоді він увійшов до складу згаданої вище Великої Чвірки.

Становище Орлянда на Мировій Конференції не було легким. Він докладав усіх зусиль, щоб Італії було признано ціле узбережжя Дальматії, з містами Фіюме (Рєка), Трієстом, з Істрією, Горицею і Ґрадускою та природно, з Трентіном, тобто Південним Тиролем, отже, так, як це було визнано за Італією в таємному лондонському договорі 1915 року. Саме на основі цього таємного договору Італія в травні 1915 р. зірвала свій довголітній союз з Австро-Угорщиною і Німеччиною, перейшла на сторону Антанти й виповіла війну своїм дотеперішнім союзникам. Вимоги

(Продовження на стор. 4)

Советська історія і „великий російський народ"

Підсовєтська історична наука посилено працює над виконанням чергового тяжкого замовлення партії: „науково" виправдати імперіялістичну політику Росії і висвітлювати її як щасливий рятунок для народів, яких вона поступово поневолювала, бо ці народи неминуче попали б під чуже, далеко гірше поневолення. Провідний московський журнал Вопроси Історії (ч. 3. 1951 р.) так і заявляє: „Особливо важливим і невідкладним завданням істориків СССР в сучасний момент є створення таких праць з історії нашої країни, в яких історія всіх наших народів була б висвітлена у всій різноманітності їх взаємних зв'язків, в яких би правильно була визначена історична роля великого російського народу в справі об'єднання народностей".

Сучасна комуністично-російська історична наука на всі лади заклинає колись популярного в СССР марксистського історика М. Покровського, який до 1930-33 рр. був найвищим авторитетом. Історичні праці Покровського, на яких виховувались підсовєтські громадяни, сьогодні дуже перешкоджують Москві повертати на старі російсько-імперіялістичні рейки історію. М. Покровський твердив: „Московська Русь не була простим продовженням Київської. Київський період і Московський період — це не два послідовних періоди однієї й тієї драми, а дві паралельні драми. В кожній варіяції були свої особливості: київський період розвивався на фоні широкої картини, на перехресті торговних шляхів, які зв'язували скандинавську північ з передньою Азією, московський період носить більше захолусний, провінційний характер". (Покровський, Об Украине, Киев, 1935 г.).

Тепер ці твердження Покровського оголошено „ворожими". При історичному розгляді російської імперії забороняється розглядати окремо вузько-національну російську державу, яка, поступово приєднуючи нові території, перетворювалась на багатонаціональну державу. Російська централізована держава була споконвіку „змішаною державою", а російською зветься тому, що, як заявляє Сталін (том 2, стор. 304): „в Росії ролю об'єднувача національностей взяли на себе великороси, що мали в проводі складену історично сильну і організовану дворянську воєнну бюрократію".

Тенденція підсовєтсько-російської історичної науки сьогодні дуже проста. Всі складні історичні факти окремих народів сходу Европи штучно втискаються в російські імперіялістичні рамки. Ці рамки сумарично можна зформулювати так: народи, що тепер населяють СССР, в різні часи добровільно приєдналися до Росії. Це приєднання треба розглядати як прогресивне явище, бо приєднання до найпередовішої російської культури сприяло економічному і культурному розвиткові цих народів і визволяло їх від експлуатації власною національною буржуазією.

М. Нечкіна в згаданому журналі Вопроси Історії (ч. 4, 1951 р.), звичайно за інструкціями згори, протестує проти терміну „найменше зло", якого вживають історики, коли оцінюють приєднання якого небудь народу Росії. Подібно як тут російська еміґрація все зло бачить лише в Сталінові, а не в споконвічній імперіялістичній політиці, так і там, у Москві, всю вину звалюється на царат. М. Нечкіна пише: „Царизм був тюрмою народів — ця формула глибоко вірна. В цій тюрмі страждав і старший брат народів нашої країни — великий російський нарід. Звичайно були відмінності в його становищі і в становищі інших поневолених народів. Його становище все таки було кращим". І тут авторку визволяє застаріла теорія клясової боротьби, яка ділить народи на експлуататорів і експлуатованих, як на два вічно ворогуючих комплекси. При такій теорії народи мусять боротись не за національне визволення, а проти експлуататорів. А щоб чого злого не трапилось і щоб якийсь народ не випірснув з-під опіки старшого брата то найпередовіший російський пролетаріят ставиться в проводі. „Національний пролетаріят вливався в єдиний потік загальноросійського робітничого руху", заявляє М. Нечкіна і робить такий російсько-імперіялістичний висновок: „при оцінці результатів включення народів в склад царської Росії історики мусять звертати особливу увагу на факти взаємовідносин народів, на те нове і позитивне, що всупереч царизмові вносив в господарче і культурне життя народів великий російський народ. Завдання істориків — намалювати історичну перспективу єднання і боротьби трудящих людей різних народів під керівництвом старшого брата — російського народу, — пізніше під геґемонією його пролетаріяту, під керівництвом партії Леніна-Сталіна в ім'я перемоги над всіма експлуататорами". (Л Л)

К. Кузь

Трагедія під Міньками

З 16 на 17 листопада 1921 року о 2-ій годині ночі Повстанська Армія ген. Ю. Тютюнника вступила до невеликого сільця на Волині, Малі Міньки, і зараз же заснула глибоким сном. До того були причини: надлюдські переходи майже від самого Тетерева з оточувальними боями так стомили голодних козаків, — що вони рішуче відмовились далі пробиватись на захід, не відпочивши. Аж десь коло 10—11 години слідуючого злопам'ятного 17 листопада стала вирушати наша колона. Пам'ятаю, як переді мною відкрилась панорама: бори ззаду, бори зправа, бори зпереду, а з лівого боку підковою закручували замерзлі мочари з корчами. Річка Звіздаль з дерев'яним мостиком, а далі прямою довгою лінією в одну вулицю витягнулись на рівнині хати: це були Великі Міньки. Перед самими Вел. Міньками вітер навіяв великі сугроби снігу, так що то подобало на брами до села. Тільки через ті снігові брами, високі 3-4 метри, можна було проскочити, щоб бігти далі. Але ніхто нічого не сподівався і колона ліниво вимаршовувала в напрямі на Вел. Міньки. Та спокій тривав не довго Десь за півгодини після виступу почулись ззаду поодинокі стріли, а згодом затарахкали кулемети Максима. Переді мною залубні, а в них командир київського куреня полк. Х., він не може йти, має ноги відморожені, але в руках тримає на поводу доброго коня під сідлом. Це на всякий випадок.

Коли оглядаюсь, а з правого боку ріденьким бором летить на нас совєтська кіннота, масами, масами. Я ще ніколи не бачив стільки коней. Тут дивлюсь мій полковник, що зпереду їхав у залубнях, зразу виздоровів і як 20-літній юнак вискакує на коня і кар'єром наперед. Хутко оцінюю ситуацію. Наша задня частина, зі славним підполк. Грогоряком, сальвами з рушниць намагається недопустити до себе кінноту; бачу як вона густими купами вдаряється на бік і старається зпереду заїхати рідким лісом, щоб обхопити колону. Кидаю сало, хліб, рушницю, загинаю поли паперової польської шинелі, запихаю за пояс, мацаю в кишенях дві бомби з дією на секунди, — і що сили біжу вперед до мостика на Звіздалі. По дорозі набігаю на хор. Василя Федоріва.

„Василю, — кажу, „цілуй брата та тікай".

А на санях лежить його брат, юнак, тяжко ранений, лежить посинілий і слабим голосом до Василя:

„Кинь, Васю, бомбу на мене, тікай, рятуйся сам".

„Ой не можу, Федю, не кину, нехай і загину, але разом". (Був розстріляний опісля в Нов. Базарі).

Сам заплакав, як мала дитина. А вже наша кінна стежа, штабові старшини з ген. Тютюнником проскочила через снігову браму, взяла курс наліво понад болото і скрилась за обрієм. Ворожа кіннота з голими шаблями кидається на річку Звіздаль, намагаючись відтяти нашу колону.

Ну, думаю, кінець, не добіжу вчасно до річки, буду відрізаний, тоді смерть неминуча.

Та тут несподіване сталось: яких 20-25 козаків зпереду хутко вибігають над річку Звіздаль вже з другого боку, від Вел. Міньок, — і сальвами з коліна в упор стріляють в кінноту. Чути грубу лайку ворога, погрози, прокляття, — але лава твердо б'є до ворога, і він забирає до права, кар'єром, вже заїжджаючи до Вел. Міньок з північного боку. То був наш рятунок. Всі біжать до снігової брами. Ворожі кулемети пражать з лісу, і ззаду по нас. Ранені, падаючи, хапають здорових за ноги, благають не лишати їх. Вже мені стає зовсім безнадійно, але якось міркую, що буду бігти по глибоких слідах нашого штабу, нехай станеться Божа воля. Ворог бере до кільця наш обоз, ранечих і тих, хто був при обозі. Я вискакую з того смертельного кільця, біжу рівномірно малим темпом, щоб серце не відказало, а час від часу поглядаю навколо себе по сніговому полі.

Глибокий сніг загальмував розгін ворожої кінноти і видно мені, як біла пара здіймається з коней. Большевики кричали на утікаючих, щоб стали і стріляли до них. Все лишилось в руках ворога. По дорозі доганяю поручника Ковальського (?) з 2-го відд. поль. генерального штабу. Він тримає кольта в правій руці а лівою тягне за вуздечку коня. Кров червоним шнурком простягається по снігу з задньої ноги коня.

„Кидайте коня і тікайте", — кричу.

Він розгублено дивиться на мене. Біжу далі і оглядаюсь: три ворожі кінноти стріляють в нього і через декілька хвилин вже коло нього пораються. Страх дає мені сили, я дужче налягаю на ноги, віддаль між мною і большевиками збільшується. Тримаю напрям понад болото; тут на однім місточку стоїть пара коней, хитаються, візник лишив їх. На санях лежить ранений підполковник Н. і просить Христа ради не кидати його. Що його робити! В цей момент під'їжджають сани, навантажені валізами і з двома джурами. Коні в доброму стані. Не довго думаю, вириваю рушницю одному з джур, спихаю ті чортові чемодани на сніг, і з візником перекладаємо раненого на сани і далі. Все це протягом 2-3 мінут.

Тут стало темніти. Ми були врятовані. Нас бігло, вчепившись за сани, трьох: я і два джури. На мості, опершись об поруччя, стояло двох селян. Питаємось. — „Там є ваші. Біжіть скорше до них".

Було, мабуть, пів до п'ятої, як з корчів виглянула постать кіннотчика з кольтом в руці. Це був начальник штабу групи полк. ген. штабу Отмарштайна (пізніше підступно був убитий в таборі Каліш). „Ви останні?", питає. „Мабуть за нами нікого немає", — відповідаємо.

На невеличкім хутірку очікував штаб групи. Тут зібралось 3-4 саней з раненими. Між ними полк. Лисогор з дружиною. За півгодини вирушаємо скорим темпом на Мінськ! Мороз кріпшав. Страшний кошмар пережитого тяжко лягав на душу, а в уяві стояв кривавий образ трагедії. Коли б послухали козаки пройти хоч 10 км. далі і стати між лісами, може не так фатально випало б, як воно сталось, бо, обороняючись в лісі, наші козаки завдали б ворогові дошкульних втрат. Хоч трудно було б рахувати на рятунок цілої групи, як то було з подільською групою, та все таки не так трагічно як під Міньками.

P. S. В Енциклопедії Українознавства 2-ий том на сторінці 526 під заголовком „Льодовий похід 1921", подано за О. Горбачом, що „Волинська група вирушила на Коростень і захопила його з великою військовою здобиччю". Таке подавання фактів не відповідає історичній правді, бо правдою є, що в бою за Коростень група мала великі втрати: 2 старшин і 16 козаків убитими і біля 60-70 ранених. Вся здобич заключалась в тім, що група полковника С. ударила несподівано на станцію і хвилево її захопила, при тому взяла 12 осідланих коней біля станції. Це і була вся військова здобич. Після першого загойдання большевицька 132 піша бригада висипала в лаву і з-під коліс вагонів відбила всі чолові атаки групи, котрі до речі були зле переведені, бо козакам прийшлось бігти і залягати по цілком відкритій площі, а большевики із-за коліс брали їх на мушку. Після того невдачного бою треба було цілком залишити дальший похід вглиб України та вернутись назад до таборів; тоді була можливість захоронити не тільки цілу групу, але тих ранених, котрих везли на возах.

Сама поява повстанців в Україні була вже запізна, бо хліб вже був зібраний і зсипаний до елеваторів, а про самий похід большевики були добре поінформовані і належно приготовані. Лишилась ще віра в численні партизанські загони і ця віра певно заважила в рішенні штабу групи просуватись вглиб України. Але надії на повстанців завели, бо група на свойому шляху не зустріла ні одного партизанського загону. Рання зима з сильними морозами лише приспішили катастрофу.

Світозор Драгоманов

„ЧАД", „ЗАГОРІЛІСТЬ" ЧИ ПОВНОЦІННЕ ЖИТТЯ?

(Закінчення).

Праця цих організацій і установ це не „чад", „утопізм", а реальне діло. Західно - німецька федеративна Республіка — не наслідок нав'язання, а відродження внутрішніх стремлінь, задушених пруським централістичним партикуляризмом. „Спільнота вугілля і сталі", це не „грушки з европейської федералістичної верби", а створення спільної матеріяльної бази, ядра Федеральної Европи і смішотворий той, хто не відрізняє вугілля і сталі від грушок і верби, сидячи в своєму садочку і кидаючи каміння у вікна будинків сусідів.

Той, хто так міркує, не знає, видно, що ніхто інший, як голова Католицької Церкви 1948 року в своїй літній резиденції приняв всіх членів без різниці віроісповідань, другого Конгресу Европейської Спілки федералістів, виголосив глибоку думками промову до них і благословив їх працю. Праця журналіста в нинішній час особливо відповідальна і дезінформування читача річ непохвальна, особливо ще коли вихваляти нищенну спантеличеною молоддю брошури, де зазначалася участь видатних представників церков в русі за Об'єднану Европу. Навряд, щоб це можна було вважати виявом „національно - політичного розуму", скоріше — наслідуванням способів, вживаних за Залізною Заслоною.

То не „чад", коли Асамблея „Спільноти" вугілля й сталі" ініціятором якої був католик Р. Шуман, творить комісію з европейських федералістів і доручає їй до 10-го березня 1953 виготовити проєкт конституції федеральної Европи покищо з 6-ти держав, а Центральний Комітет Европейської Спілки Федералістів в спеціяльній ухвалі закликає відповідальні асоціяції і громадську думку „творити і розбивати зв'язки, які повинні існувати між Федерацією і іншими европейськими країнами, включаючи і ті, які сьогодні не вільні, зв'язки, які повинні мати характер довірливої взаємности, щоб довести до поширення первісної Федерації", і щоб „був відкритий шлях до входу до Федерації всім демократичним державам, які пізніше побажають увійти до неї". Невже це „чад"? Тоді всяке стремління до свободи, добробуту і суспільної справедливости — це теж „чад" і „утопія" як і стремління українців до вільного політичного життя, до самоврядування і держави, як органу народного тіла.

За думкою інших дискутантів це не „чад", а вияв „загорілости": Мовляв, нічого не можна мати проти федерації, тільки нащо ще добиватися, щоб громади і краї мали політичні права. Так хотіли, мовляв, діячі легендарної „Пашківської Республіки", це ж „розпад Соборної Української Держави".

Таке міркування не витримує жадної критики, бо Федеральна Держава, що повстала у XVIII. віці (З'єдинені Держави Північної Америки) і Швайцарія XIII. століття з якої в XIX. столітті виросла нинішня Федеральна Швайцарія створилися свого часу з цього роду „Пашківських республік": англійські абсолютні королі так і дивилися в XVIII. ст. як на „пашківські республіки на 13 самостійних стейтів, з яких виросли нинішні З'єдинені Держави, як також Габсбурги — на три громади швайцарських пастухів в XIII. ст.

Так дивився на своїх підданих баронів і англійський абсолютний король, поки вони не примусили його підписати Велику Хартію Вольностей в XIII столітті. Як на бунтарів, „пашківців", дивилися всі пани на своїх кріпаків, що хотіли волі.

Але як нині дивиться на громади президент Західно-Німецької Федеральної Республіки д-р Гойс? Бюлетень „Ради Громад Европи", що виходить в Женеві, осідку цієї Ради, англійською, німецькою і французькою мовами подає, що д-р Гойс сказав „страшну річ". Він сказав: „Громада — важніша за державу". Невже це значить, що президент Західно-німецької Федеральної Республіки, хоче розвалу її? Якраз навпаки: він хоче, щоб Німецька Федеральна Республіка мала міцні основи у вигляді самоврядних, суверенних у своїх власних справах громад, де керівники найближче стикаються у повсякденних справах, родинних, освітних, господарських, тощо, з урядованими громадянами, чоловіками і жінками, парубками і дівчатами, дітьми обох статей, теж по свойому „суверенними". Бо президент німецької Федеральної Республіки — просто федераліст, а не „загорілий" чи „тліючий", чи як ще там.

Він вважає, що місцева людина краще впорядкує справи громади, ніж якийсь міністерський урядовець „центру", і не боїться того, коли якесь німецьке місто „парується" з швайцарським, чи французьким чи італійським, щоб взаємно один одному допомагати в господарстві, транспорті, шкільній справі, як це нині робиться в одужуючій Західній Европі.

Мало бути „за федерацію", треба бути ще за „федералізм", тоб то за вживання федерації, спілкування в різних галузях діяльности, треба будувати державу знизу вгору, починаючи від людини (бо ніхто собі не ворог, хіба, що нерозумний), творити спільноти територіяльні, працівні, краєві, державні, національні і понаддержавні. Це якраз протилежне централізмові і сепаратизмові. Саме при правдивому федералізмі людина почуває себе вільною, бо гарантовані її невід'ємні права, невід'ємні ні для кого і ні для чого. Так воно є в З'єдинених Державах Америки, в Швайцарії і правдиві федералісти хочуть, щоб так було у всьому світі. Це „чад", „утопія", „загорілість"?

Щоб ми не взяли в світі, чи лопату, чи плуг, чи трактор, чи книгу — завжди були такі, які казали, що ті, хто їх вигадав — „очаділі", „утопісти", „загорілі". Так було і з федералістами. Чого тільки не писали про них в 1945 році?! А що тепер маємо? „Загорілі", тому власне, що були вогненні, довели до того, що твориться Федеральна Европа в противагу до східного тоталітаризму, що мертвить, що з людини робить додаток до машини, замість того, щоб як у вільному світі, робити людину господарем над матерією і духом.

Яка ж бо користь від тління? Воно неминуче доведе до загасення, якщо його не роздмухати до „загорілости".

А тління доводить до того, що замість міцної федерації, побудованої на довірливій взаємности пропонується невиразні „Об'єднані Нації Европи" на зразок Британської Спільноти. Але Европа — континент, а не розкидана, як та Спільнота, частини тої Спільноти еволюціонують до правдивого федералізму. Як бачимо з заяв її чільних представників, вони самі в нутрі себе здійснюють федералістичну ідею. Пощо спинятися на пів дорозі? Щоб тліти? Яке ж це життя?

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мін.

З хроніки українського життя.

На терені Міннеаполіс, не рахуючи церковних громад, існує около 20 різних товариств. Донедавна всі вони діяли незалежно одне від одного, що часом викликало правдивий хаос в громадському житті: деякі свята і річниці приходили цілком без відзначення, інші відзначалися по кілька разів — нераз два свята в той же самий день.

Але по довгих нарадах провідників поодиноких організацій дійшло до порозуміння і створено філію УККА, яка, не перешкаджаючи праці поодиноких організацій, взяла на себе обов'язок координувати ту працю. Завдяки тому є всі познаки, що хаос на завжди зникнув з громадського життя українців Міннеаполіс.

З поодиноких організацій великий крок вперед зробила СУМА придбанням власної домівки, яка помалу стає осередком життя молоді, і то не тільки приналежної до СУМА, а також дає притулок для різних зборів.

Пожвавлює свою діяльність організація студентства, що досі цілковито була відірвана від загально українського життя. Студентство плянує нав'язати ближчі відносини з рештою громадянства і вже тепер приготовляється до спільної зі всіма веселої „Маланки".

Члени ОДВУ працюють над приготованням представлення „Зоря нового життя", яке має відбутися ще в цьому сезоні.

Дня 12-го жовтня під протекторатом філії УККА відбувся традиційний „Український День", над підготуванням якого потрудився спеціяльний громадський комітет, зложений з представників усіх парафій Твін Сіти, (Сен Пол, Міннеаполіс) з п. Ст. Коцюбою, як головою, на чолі.

Свято це відбулося величаво в Авдиторії „Лейбор Темпел". В мистецькій частині брали участь: хор Прав. Церкви св. Михаїла і хор Кат. Церкви св. Константина, три танкових групи — церкви св. Михаїла, СУМА і молоді Сен Пол. Загальне задоволення публіки викликала гра на скрипці п. Івана Дениса, професора музики в Манкейто. Серед промовців були такі визначні особи, як сенатор Тай, сенатор Гамфрі, суддя Ле Рой Медсон, проф. Грановський. Чистий дохід в сумі 215 долярів переслано до централі УККА в Ню Йорку.

В днях 25-26-го жовтня відвідав Міннеаполіс представник УНРади і член проводу ОУН, інж. Осип Бойдуник. З огляду на те, що в тім часі припадав ювілей 65-ти ліття з дня народження і 40-ка ліття громадської і наукової праці проф. О. Неприцького-Грановського, 32-гий Відділ ОДВУ при співучасти усього громадянства влаштував при церкві св. Михаїла бенкет, на якому вітано обох достойних гостей: інж. Бойдуника і ювілята проф. А. Грановського. 32-й відділ ОДВУ постановив зібрати в дарунку для ювілята фонди, потрібні на видання його поетичних творів.

Дня 26-го жовтня відбулося віче в присутності около 400 душ, на якому інж. Бойдуник виголосив доповідь про „Сучаний стан визвольних змагань на рідних землях". По доповіді вив'язалась жива і речева дискусія, яка вияснила багато питань.

Якщо додати до того, що філія УККА розпочала підготовчу працю для створення в Міннеаполіс загальної „Рідної Школи" для українських дітей, то випадає тільки побажати, щоб Міннеаполіс далі йшов по вибраній дорозі консолідації всіх сил для добра української справи.

Степан Коцюба.

ПРОДАЮТЬ НА ЛІЦИТАЦІЇ АВТОВУ ФОРТЕЦЮ ҐЕРІНҐА

В Англії мають продати на ліцитації величезне авто бувшого маршала Ґерінґа, яке мало швидкість 100 миль на годину та було безпечне перед кулями. Це авто має 20 стіп довжини, а його мотор рівняється моторові автобусу на 56 осіб. Його показували в Англії та заробили тисячі фунтів, а тепер мають продати на публічній ліцитації, в користь союзу родин вояків, моряків та літунів.

● РОЗШУКИ ●

Кость Коник і Степан Гвоздецький шукають рідних і знайомих **із села Опака, пов. Дрогобич.** Просимо відгукнутись на адресу:

STEPHEN HWOZDECKI
2279 Thurman St., Cleveland 13, O.

АРҐЕНТІНА! Шукаю **Параню ХАНАС-ЦІПИЛКО** з роду **Салабай,** яка виїхала перед другою світовою війною до Арґентіни з села Вільшаниці, повіт Яворів.

Арґентінський часопис „Наш Клич" прошу передрукувати.

Кожну вістку, прошу слати на адресу:

ANNA SALABAI
467 Congress Ave.
New Haven, Conn., U.S.A.

Спорт

УСК НЮ ЙОРК — ПАТЕРСОН ДОВЕРС 3:1 (1:0)

УСК: Цьолко-Шміґель, Лапичак, (В. Павлюк) — Чайківський, Сєрант, д-р Кравченюк — Маланчук, Арндт, Е. Голюка, Вітюк, Колодій, (д-р Очеретко).

Патерсон: Чедвік — Цюба, Перучіолі — Біячіні, Баляніц, Феляно — Бравн, Балянтин, Блєйр, Ауліно, Джіоджа, (МекДейл).

Факти: Ворота здобули: 32 хв. 1:0 Арндт, 73 хв. 2:0 Арндт, 74 хв. 2:1 Цюба, 80 хв. 3:1 Е. Голюка. Наріжняки: 4:2 для УСК-у. Вільні: до УСК 6, до Патерсон 7. Суддя: Генрі Моллер. Публики 250.

Ню Йорк, дня 14 грудня ц. р. — Сьогоднішньою перемогою над кількакратним мистцем Національної Ліґи Патерсон Доверс УСК Ню Йорк ще раз „спрямував історію в інший бік", бо ця перемога є першою УСК-у над патерсонцями!

Без заповідженого Р. Павлюка і хворого Р. Підгорецького УСК зразу перебирає ініціятиву і примушує патерсонців „вгадувати" скільки то „баняків" вони повезуть додому. На жаль, безперестанне атакування воріт противника не приносить овочів у формі ґолів. Щойно у 32 хвилині Арндт здобуває давно заслужене провадження.

На початку другої половини Патерсон перебирає ініціятиву і тоді показується, що наш УСК не грає консеквентну „В" систему, в якій обидва помічники є будівничими цілої гри. Це не є ніякий закид в сторону помочі, що сьогодні була найкращою частиною дружини. Це у свою чергу немає понизити нападу, що показав ряд гарних і плинких (зіграних) загрань і головне пробоїв.

На відзначення заслуговує Е. Арндт і О. Чайківський, а опісля з деякою відстанню „юніори" М. Вітюк і І. Маланчук. Це вже переходить в правило, що воротар Ю. Цьолко кожної неділі належить до кращих.

В сумі змагання були дуже цікаві, живі й багаті на деякі „футбольні делікатеси". Патерсон Доверс ще далі відзначається своєю скорістю.

Роман Лисяк.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Алентавн, Па.

Пам'яті одного з найстарших піонерів.

В неділю, 26 жовтня помер в 76-тім році життя Василь Гришко, загально відомий старшому поколінню з ширшої діяльности на громадсько - культурному полі. Покійний вписався до У. Н. Союзу дня 19 грудня 1899 року в Нортгемптон, Па., і в тім часі працював в цементовім млині. Ця праця невдоволяла молодого енергійного українського патріота і він вечорами спішить від хати до хати між своїх краянів лемків, вписує їх до У. Н. Союзу та ширить просвіту, охороняючи їх перед москвофільськими впливами. В 1900 р. Покійний є делеґатом на шостій головній конвенції У. Н. Союзу та пише конвенційний протокол. На цій конвенції вибрано його головним радним. В 1902 році В. Гришко працює в українській друкарні як друкар в місті Олифанті Па., а опісля ми бачимо його в Скрентон, Па., як друкаря і видавця, що власним коштом видає ряд книжечок для народу та часопис „Шершень". Останніх 19 років замешкує в Алентавн, Па. і дальше продовжував свою громадську діяльність аж до смерти.

Похорон відбувся в середу 29 жовтня з української церкви св. Марії, а похоронено його на українськім цвинтарі Фулертон, Па. Довшу змістовну проповідь про діяльність і працю св. п. Василя Гришка виголосив місцевий священик о. д-р Володимир Левицький, а на цвинтарі, над гробом, прощав Покійника гол. касієр УНСоюзу Роман Слободян.

По похороні родина запросила усіх гостей і численно зібраних урядників та членів від. 147 У. Н. Союзу на перекуску, під час якої промовляли: голова Контрольної Комісії У. Н. Союзу Дмитро Капітула, Володимир Пипюк, Дмитро Рудакевич і Р. Слободян, що і попросив зібраних вшанувати пам'ять покійного відповідною збіркою. Збірку перевели Іван Федорак і Дмитро Рудакевич. Жертвували: Р. Слободян $10; о. д-р В. Левицький $5; по $2 зложили: Марія Полевчак, Ілія Гришко, Юстина Пацала, Волод. Пипюк, Ів. Федорик, Анна і Розалія Кравчишин, Олена Василоська; по $1 зложили: Д. Капітула, Михайло Галущак, Антін Салаш, Дмитро Рудакевич, Павло Лагоцький, Анна Майдош, Петро Михалців, Мих. Фариняк, Григорій Фариняк, Олена Кобінець, Василь Ракочий, Михайло Колодруб, Марія Іваськів, Дмитро Попіль, Дмитро Кіцак, Микола Фартух, Михайло Радьо. Разом зібрано $46.50 і на жадання приявних рішено передати $23.25 на Приют-Захист „Союзівку" і $23.25 на Український Конґресовий Комітет.

При кінці забрав слово Ілія Гришко, брат покійного, та щиро подякував всім зібраним за участь в похороні і щедрій пожертві на українські цілі для пошановання пам'яти покійного Василя Гришка.

Покійний тішився великою пошаною в нашій Алентанвській громаді, бо це був чоловік гарної, спокійної вдачі, завжди допомагав не тільки доброю порадою, але при всіх збірках на народні цілі був між першими. Місцева американська преса подала обширні згадки про смерть і діяльність цього визначного громадянина.

Дмитро Рудакевич.

Нюарк, Н. Дж.

Імпреза СУНД-У.

15-го листопада відвідав місцеву громаду Союзу Українських Національних Демократів д-р Богдан Томків з Ню Йорку з докладом п. н. „Політичні партії та демократія". Доповідач торкнувся питання академічно, не зв'язуючи його в нічому з актуальною українською партійно - політичною проблематикою. Схарактеризував доволі чітко демократію як систему правління, що її в житті здійснюють політичні партії. Д-р Томків провів антитезу між европейською континентальною багато-партійною системою та англосаською — двопартійною. Перша — сперта в багатьох країнах на принцип пропорційного представництва дає (теоретичну іноді) можливість і найменшим суспільним групам впливати на державні справи. Друга — здійснена найклясичніше в ЗДА та країнах британського комонвелту — не сприяє необмеженому зрізничкуванню суспільства. Зате дає органам державного апарату більшу свободу дії (в межах законів) і самій державі більшу суцільність, упорядкованість і стабільність. І це в нічому не порушує всієї сукупности громадянських свобод одиниці та суспільних груп.

Партійна система, як підвалина демократії, зберігає її так довго, як довго сама правильно функціонує. Найнебезпечніший варіянт впровадження цієї системи — це монопартійність. Вона тягне за собою неминучий загин народовластя. Перед цим і іншими „захворіннями" партійної системи демократія мусить оборонятися.

Доповідачеві видається найвластивішою двопартійна система. В ній усе політичне життя держави вливається в два великі річища — одне урядової, друге — опозиційної партії. Одна і друга сторона має вистачальну свободу діяння. Урядова партія адмініструє державою, опозиційна виконує теж необхідну функцію критики та надзору. Доповідь була безсумнівно старанно опрацьована та на доброму рівні.

Союзовець.

ВІТТОРІО ЕМАНУЕЛЄ ОРЛЯНДО

(Продовження зі стор. 2.)

Італії були суперечними з 14 тезами президента Вилсона про самовизначення народів і — у даному разі словінців і хорватів, що суцільно замешкували значні простори бажаних Італією країн. Анексійним вимогам Орлянда щодо етнічно неіталійських областей Вилсон рішуче спротивлявся, і тому в середині Великої Чвірки на якийсь час настав розлам і Орляндо на знак протесту залишив Мирову Конференцію. Ця демонстрація не допомогла Італії і Орляндо по недовгому часі повернувся назад до Парижу та брав участь у дальших нарадах Великої Чвірки. Після укладення Версальського договору з Німеччиною Орляндо поставив у італійському парляменті в червні 1919 р. питання про довір'я до нього, і більшість парляменту виставила йому своє недовір'я. Так закінчив Орляндо свою головну політичну ролю. Італія не дістала Дальматії та Істрії, за винятком Трієсту і Полі та Задару у Дальматії. Фіюме було оголошено вільним містом, яке незабаром зайняли італійці. Інші спірні землі припали Югославії.

(Докінчення буде)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ 397 повідомляє, що побір складок буде в суботу, 20. грудня, від год. 8—9 ввечорі, в неділю, 21-го, від 12—2. Просимо членів складати на Союзівку, також будемо збирати Національний Даток. — Т. Костюк, гол.; О. Штогрин, секр.

БЕНТЛЕЙВІЛ, ПА. — Відділ 109 просить всіх членів явитись на річні збори в неділю, 21-го грудня, о 2. год. по полудні. Справи: вибір уряду як також інші важні справи до полагодження. — Г. Іваніш, предс.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. грудня, в год. 2. по полудні, в церковній галі на Roosevelt Ave. Проситься всіх членів прийти на збори і заплатити свої належитости, бо уряд мусить цего місяця скорше вислати розмет до Союзу для замкнення річних рахунків. Нопоминається довгуючих членів, щоби вирівняли залеглости не пізніше як до 21. грудня, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Чергові місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 20. грудня, точно о год. 8. ввечорі. Віжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6. по пол. Тому, що є до вирішення важні справи просимо усіх членів явитись на ці збори. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21. грудня, о год. 2. по полудні, в шкільній залі укр. правосл. церкви, 45-47 Hope Ave. Проситься всіх членів взяти участь в зборах та прибути на означений час. На зборах вислухаєте звіт уступаючого уряду та контр. комісії за минулий рік, як рівнож буде вибір уряду на 1953 р. — П. Величко, рек. секр.

НЮ БРІТЕН, КОНН. — Тов. Петра і Павла, від. 254, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 21. грудня, о 6 год. по пол., в церковній галі, 54 Winter St. На порядку нарад вибір уряду на 1953 рік. Проситься до активної участи на цей мітінґ. — І. Павлюк, рек. секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society Branch 259 will be held Sunday, December 21, at Church Hall, 4952 So. Paulina St., at 2.00 P. M. — P. Trusiak, Rec. Sec'y.

БРУКЛИН (Савт). — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 293, відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 7:30 ввечорі, в залі церковній, 258 — 19 вул. Всі члени повинні явитись і вирівняти свої належитости до У. Н. С. Крім того є інші справи, які повинні бути полагоджені; як рівнож вибір уряду на рік 1953. — І. Ластовецький, гол.; А. Данильчук, кас.; М. Демидчук, секр.

ВІД ВИДАВНИЦТВА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Прохаємо всіх передплатників вирівняти невеликі залеглості, щоб В-во могло доставити їм останній 15-тий зшиток, або 3-тій том ЕУ.

Передплатників, що вже сплатили всі належності за передплату і оправу, і досі не одержали 15-го зшитка або 3-го тому, прохаємо не хвилюватися, тільки спокійно вияснити причину затримки. Енциклопедія Українознавства готова, і всі одержать належні зшитки, обкладинки, чи оправлені томи.

Ціна готової Енциклопедії виносить 45.00 долярів за три томи в півполотняній оправі. За кращу оправу доплати: — за полотняну 3.60 дол. за три томи. За півшкіряну 6.00 дол. за три томи, — за шкіряну 18.000 дол. за три томи. Охоронні футлярі по 20 центів.

Всі доплати, вияснення, претенсії, замовлення прохають далі скеровувати на адресу:

M. Shlemkevych
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U.S.A.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Посмертні Згадки

МАГДАЛИНА ТИМКІВ з роду Шеремета, členиця від. 330 У. Н. Союзу, померла 26. листопада 1952 р., по короткій і тяжкій недузі в Літл Фолс, Н. Й. Покійна родилася в селі Чисники, пов. Рогатин, З. Україна. Полишила в смутку мужа Дмитра, дочки Евгенію, Анну і Славку, сина Мирона, три внуки, чотирьох братів і три сестри. Похорон відбувся 29. листопада з дому жалоби при участи рідні, знайомих і членів до церкви св. О. Николая в Літл Фолс, а відтак на цвинтар в Іст Геркімер. — В. Й П.!

Н. Паламар, секр.

ВАСИЛЬ ПАНЬКІВ, член Бр. св. Йосафата, від. 217 У. Н. Союзу, в Рачестер, Н. Й., помер 29. листопада 1952 р., в 62 році життя. Покійний родився в селі Кропивник, пов. Калуш, Зах. Україна. Вступив до УНСоюзу в 1919 році. Полишив в смутку жену Анну, дочки Марію, Катерину і Розалію та 5 внуків. Покійний був добрим і діяльним членом та ніколи не відмовив датку на добродійні цілі. Похорон відбувся 3. грудня з похоронного заведения до церкви св. Йосафата при участи родини, кревних і членів Бр. Похований на цвинтарі Holy Sepulchre. — В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 2975. Підмога.

„За той комин, Кейлюче!", кричав Тарзан. „Вартівники будуть тут за хвилину!".

„Аванга наг таги!", крикнув вартівник до своїх компаньйонів. „Наг", хихотів Кейлюк. „Він сказав, що їх тут нема".

„Ми пройдемо кілька цих дахів", вирішив Тарзан, „і тоді зіскочимо на вулицю. Потім візьмемо курс на лужок для слонів".

В квартирі Мералі... „Ти знову дозволив Тарзанові втекти, ти дурний воле!", верещала Мераля. „Пусти гончих левів! Вони винюхають його!"